

De Hoorn

creatief leven in de brouwerij

In Leuven sloegen in 2006 zeven jonge creatieve ondernemers de handen in elkaar om een werkomgeving te creëren waar kruisbestuiving, innovatie en ondernemerschap centraal moesten staan. Eind 2007 konden ze het gebouw De Hoorn kopen, aan de kop van de Vaartkom. Een beschermd monument, waar in 1926 de allereerste Stella Artois gebrouwd werd en dat meer dan 25 jaar had leeggestaan omdat er geen commerciële interesse was om het te ontwikkelen. De nieuwe eigenaars zagen er echter mogelijkheden voor een mix van kantoren (uitsluitend voor de creatieve economie), evenementenzalen (voornamelijk in de historische brouwzalen) en horeca. De ontwikkeling van De Hoorn werd een succesverhaal, maar het kan nog beter, volgens hun eigen zeggen...

De grote brouwzaal - 'before'

MICHIEL VAN BALEN [DE HOORN]

Een vrouw slaan en zalven

Het bureau 360 architecten koos voor de complexe combinatie van een restauratie van de oorspronkelijke brouwerij ‘Artois’, een casco renovatie van de later bijgebouwde brouwerijen ‘Immo’ en ‘Internationaal’ en een beperkte nieuwbouw met een prachtig uitzicht op de stad. ‘Slaan en zalven’ was het mantra van de architecten: het midden houden tussen poëzie en pragmatiek. Doorheen het gebouw schikt het programma zich naar de bestaande ruimten en machines óf wordt er drastisch ingegrepen. Het monument is geen doel op zich. Verloren gewaande ruimten worden als informele ontmoetingsplek ingericht. Ingrepen in de monumentale historische zalen beperken zich tot het verbeteren van de bruikbaarheid en het articuleren van de bestaande ruimtelijke kwaliteit. De cascostructuren blijven leesbaar, het geheel blijft ruw en industrieel, de aanvullingen of invullingen zijn duidelijk te onderscheiden. Het nieuwe geheel blijkt verrassend bruikbaar.

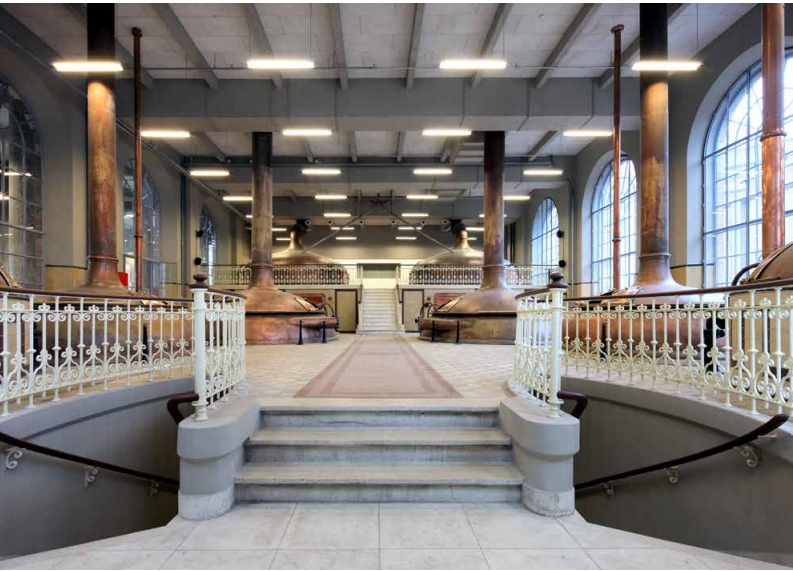
In oktober 2015 won De Hoorn de Leuvense Architectuurprijs (periode 2012-2015). De jury was lyrisch: ‘De ongelofelijke diversiteit aan ruimten en structuren van het gebouw werd honderd jaar geleden geboren uit het specifieke gegeven van een volledig brouwproces dat, begrijp wie kan, verticaal werd georganiseerd. Dat specifieke amalgaam van kamers, balken, gaten en muren kon alleen in zijn volle veelheid worden benaderd, waarbij elk probleem en elke plek van een specifieke oplossing werd voorzien. En hoe al deze oplossingen in feite ontwerpen zijn, en al deze ontwerpen in feite één zijn, dat is het geheim van De Hoorn. Van haar verschijningsvorm, van haar functioneren, van haar architectuur. Ik zeg “haar”, want ja, De Hoorn is een vrouw.’

De Hoorn opende haar deuren eind 2012 en is sindsdien volledig verhuurd. De combinatie van een inspirerende kantooromgeving met evenementenruimten en horeca is een grote troef voor de creatieve economie, zoals ook beschreven wordt in een onderzoek van het bureau Stipo voor het Nederlandse broedplaatsenbeleid (2014):

‘Voor een succesvollere creatieve industrie en meer en betere bedrijven is het van belang om niet alleen naar de huisvesting te kijken, maar ook naar de condities voor interactie en kwaliteit. Een kenmerkend verschil met andere industrieën is de cruciale rol die informele circuits hierbij spelen. De sociale omgeving is in de creatieve industrie meer dan een aangenaam bijproduct, het is dé basis waarin creatieve producten ontstaan, worden geëvalueerd en op de markt worden gebracht. Het succes van de

DOORHEEN HET GEBOUW SCHIKT HET PROGRAMMA ZICH NAAR DE BESTAANDE RUIMTEN EN MACHINES, OFWEL WORDT ER DRASTISCH INGEGREPEN.

De grote brouwzaal - 'after'

creatieve industrie valt of staat bij de mate van (vaak informele) interactie en clustering.’

‘Wie de mechanismen van interactie en kwaliteit binnen de creatieve industrie wil begrijpen moet de waardeketen volgen. Dat is de weg die een (creatief) product aflegt van het bedenken, naar het maken, naar het verspreiden onder het publiek. Het bevorderen van ketensamenwerking kan een belangrijk middel zijn voor groei en een sterkere internationale positie van de creatieve industrie.’

Netwerken in een innovatieve stad

Het kantoorgedeelte, dat plaats biedt aan zowat 220 creatieven, werd opgesplitst in klassieke kantoorruimte voor grotere bedrijven en een incubator/dienstencentrum waar vandaag zowat twintig bedrijfjes en starters gehuisvest zijn. Door het delen van onder meer vergaderfaciliteiten, ICT, onthaal en keuken krijgen kleinere bedrijven niet alleen voor weinig geld een volwaardige kantooromgeving maar worden ze ook deel van een interessant netwerk.